

ÁLLÁSFOGLALÁS AZ ELŐL KIVÁGOTT WC-BERENDEZÉS ALKALMAZÁSÁRÓL

Az akadálymentesítés célja, hogy a fogyatékos emberek számára az élet minden területén megteremtsük az épített környezet önálló, biztonságos, méltóságteljes használatát és a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés feltételeit. A MEOSZ ezért a mozgáskorlátozott emberek számára megfelelő mellékhelyiségek használatával kapcsolatban is kénytelen állást foglalni, holott ezek tervezése, beépítése, üzembe helyezése több mint 20 esztendeje jogszabályban rögzített kötelezettség.

A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége elnöksége az alábbi állásfoglalást adja ki az épített környezet, a közhasználatú építmény fizikai akadálymentesítése során az elől kivágott WC-k használatával kapcsolatban:

Az elől kivágott WC kagylók és ülőkék használatra alkalmatlanok és balesetveszélyesek, ezért tervezésük, beépítésük, jövőbeni üzembe helyezésük mellőzése valamint a már meglévő berendezések cseréje indokolt. Kiemelten hívjuk fel a közintézmények, vendégforgalmat lebonyolító intézmények és szolgáltatók, valamint egészségügyi, oktatási és rehabilitációs intézmények figyelmét e berendezések cseréjére!

A kereskedelmi forgalomban kapható, speciálisan a mozgássérült személyek használatára tervezett WC-k között létezik, elől nyitott és zárt változat is. Az elől nyitott WC-csészét és a hozzá tartozó C alakú ülőkét elsősorban gyógyászati céllal, kórházi alkalmazásra fejlesztették ki azért, hogy a kórházi ápoló a magatehetetlen, de ülni képes beteg higiéniai gondozását egyszerűbben elvégezhesse. Ez azonban egy olyan speciális élethelyzet, ami a beteg (aki adott esetben mozgássérült is lehet) és

magáról önállóan gondoskodni nem tudó személy ellátását szolgálja. Megtévesztő és téves, hogy ezeket a kivágott berendezéseket a forgalmazók „akadálymentesként” tüntetik fel.

Az elől kivágott WC balesetveszélyes a mozgáskorlátozott emberek számára, elsősorban azoknak, akik a lábukat nem tudják mozgatni, vagy például akik alsó végtag amputáción estek át. Az ilyen berendezés átülésnél akadályozza a mozgást. A használó teljesen becsúszhat az ülésbe vagy a lába beleakadhat a „c” alakú kivágásba. A kivágott WC ülés használata nem higiénikus, mert a berendezés alkalmazása során a szennyezett víz könnyen kifolyik belőle.

A mozgáskorlátozott embereket ellátó oktatási és rehabilitációs intézményekben jellemzően nincsenek is ilyen kivágott berendezések. Elhelyezésük elsősorban ott fordul elő (kisebb-nagyobb éttermekben és más közforgalmú helyeken), ahol az előírásokat és a gyakorlati használatot nem ismerő tervezők munkája nyomán került az „akadálymentes” toalett kialakításra.

A MEOSZ hangsúlyozza, hogy az akadálymentesítési tervezési és üzemeltetési követelmények nem mennek szembe az ésszerű alkalmazkodással és az akadálymentes egyénre szabott megoldások kialakításával. Az ésszerű alkalmazkodás elve alapján a mozgáskorlátozott ember munkahelyén vagy otthonában, rehabilitációs kezelés alatt, azokat az egyéni megoldásokat is biztosítani szükséges, melyek tovább növelik az egyén önállóságát, kényelmét a személyi higiénia biztosítását (ilyen lehetnek a bidé, különböző méretű WC-k vagy a wc használatához szükséges és előírt kapaszkodók mellett plusz kapaszkodók, állító berendezések, illetve ergoterápiás eszközök, melyek hozzájárulhatnak ahhoz hogy a mozgáskorlátozott ember mindennapi higiéniai szükségletei biztosítva legyenek).

A MEOSZ ezért felhívja a figyelmet azokra a nemzetközi és hazai jogszabályi rendelkezésekre, melyek a mindenki számára hozzáférhető épített környezet és szolgáltatások kötelezettséget rögzítik:

Az építménynek és részeinek (önálló rendeltetési egység) építése, felújítása, átalakítása, bővítése, helyreállítása, korszerűsítése során biztosítani kell mindenki számára a közhasználatú építmények esetében a biztonságos és akadálymentes használatot, a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A fogyatékos személyek igényeihez ésszerűen alkalmazkodni kell. (Fogyatékos ember jogairól szóló ENSZ Egyezmény (továbbiakban CRPD) 5., 9., 19., 31. cikk)

A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. (A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. Törvény II. 5.§). Az építésügyi törvény szerint, akkor nyilvánítható *akadálymentesnek* az épített környezet, „ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük.” (1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről 2§ 1.)

Azonban a mozgáskorlátozott emberek számára fenntartott mellékhelyiségeket, úgy kell kialakítani és üzemeltetni, hogy azok az önálló használatot is biztosítsák, de legyen hely a mozgáskorlátozott ember különböző segédeszközei, és ha kell az őt segítő személy, személyek számára is. A biztonságosan rögzített, zárt wc ülőke az önálló és az asszisztált használat esetében egyaránt megfelelő (A Nemzetközi Szabványügyi Szervezet ISO 21542:201).

A CRPD bevezette az egyetemes tervezés fogalmát, „melyen a termékek, a környezet, a programok és szolgáltatások oly módon történő tervezését értjük, hogy azok minden ember számára a lehető legnagyobb mértékben hozzáférhetőek legyenek: adaptálás, vagy speciális tervezés szükségessége nélkül. Az egyetemes tervezés nem zárhatja ki a fogyatékosággal élő személyek csoportjai számára szükséges támogató-segítő eszközök és technológiák indokolt esetben történő használatát.” (CRPD 2. cikk) A MEOSZ hangsúlyozza, hogy a közhasználatú építmények akadálymentesítése, az ott nyújtott közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek biztosítása során a fogyatékos emberek és szervezetek bevonása, valamint az egyetemes tervezés elvének alkalmazása hozzájárul ahhoz, hogy hosszútávon fenntartható és mindenki számára használható építmények, szolgáltatások jöjjenek létre.

Budapest, 2019.február 04.

Kovács Ágnes sk.
elnök